

[Aksel Larsen.]

kunne blive politisk enig om at ændre, hvorpå man til allersidst overlod det til et par af de teknisk sagkyndige at rangere om på paragrafferne.

Jeg anser ikke dette for at være en forsvarelig måde, men det, der gør mig endnu mere betænkelig, er noget andet. Arbejdet i forfatningskommissionen, såvel da den ikke bestilte noget, som da den bestilte noget, foregik bag lukkede døre. Ja, naturligvis sivede der en hel del ud, for ganske vist fik vi gang på gang i kommissionen indprentet, at vi måtte endelig ikke fortælle noget til offentligheden og slet ikke til pressen, og hvis vi kommunister tillod os at gøre det, fik vi streng irettesættelse af statsministeren; men når alle andre var indiskrete, fik de ingen irettesættelse, det måtte de gerne. Der sivede imidlertid kun det ud, som hvert enkelt parti eller hvert enkelt kommissionsmedlem var interesseret i sivede ud, og det var ikke sådan, at befolkningen havde nogen mulighed for virkelig at følge med i, hvad der skete i forfatningskommissionen, og give sin mening tilkende om, hvad der skete, og hvad den ønskede skulle ske.

Det kunne endda være, hvad det være ville, hvis man derefter, da forfatningskommissionen i huj og hast og på en yderst utilfredsstillende måde — hvad man senere måtte erkende i folketingsudvalget — havde afgivet betænkning, havde taget den fornødne tid til behandling af dette grundlovsforslag i folketinget og gjort det under former, så at man virkelig sikrede sig befolkningens medvirken. Det har man ikke gjort, man har gjort det modsatte. Det, der foreligger som forslag til grundlovsændringer — for visse og de væsentligste spørgsmåls vedkommende som forslag fra de 5 rigsdagspartier og for enkelte spørgsmål som forslag fra alle 6 partier på rigsdagen —, er i alt væsentligt et partidiktat, som folket, repræsenteret ved vælgerne, stilles overfor og får besked om, at nu kan de stemme ja eller nej til det. Det er en utilfredsstillende måde at ville ændre en forfatning på. Hvis man vil ændre en forfatning og gøre det på demokratisk vis, skal det gøres under befolkningens aktive medvirken; så skal alle væsentlige problemer forelægges befolkningen gennem pressen og gennem rigsdagsmedlemmernes oplysende virksomhed, sådan at man kan sikre sig, at det, der kom-

mer til at stå i ændringsforslagene, stemmer overens med, hvad befolkningen virkelig ønsker. Noget sådant har man ikke gjort, og det er ikke uberettiget, når det fra mange, mange vælgeres side siges, at dette er ikke demokrati, det er ikke engang parlamentarisme. Det er partidiktatur, at man nu pludselig kommer med et grundlovsforslag, hvis indhold befolkningen stort set ikke har nogen anelse om, og siger: nu skal I stemme ja eller nej.

Der havde i sidste instans været en mulighed for at oplyse befolkningen under valgkampen, men denne mulighed ønskede man ikke at udnytte fra de 5 partiers side, som nu i denne debat oven i købet vil tillægge sig æresbetegnelsen grundlovspartierne, tværtimod. Man erklærede fra disse partiers side, naturligvis med forskellige styrkegrader, mest kraftigt fra de konservative og fra venstre, men også fra socialdemokratiet og fra andre partier, at valget drejede sig ikke om grundloven. Vælgerne skulle slet ikke tænke på grundloven på valgdagen, den 21. april. De skulle tænke på alle mulige andre spørgsmål, for valget drejede sig om, hvem der skulle sidde i folketinget og afgøre alle mulige andre spørgsmål end grundloven, og valget drejede sig om, hvem der skulle have mulighed for at danne regering efter valget.

Typisk er i så henseende den officielle agitation, der blev drevet af visse af disse partier. Typisk er nødskrigene i den konservative presse, gentaget med monoton stædighed dag efter dag de sidste 8 dage af valgkampen: hvis De er modstander af grundlovsforslaget, så husk, at valget drejer sig overhovedet ikke om grundloven; det drejer sig om alt muligt andet, og derfor skal De glemme grundloven på valgdagen og afgive Deres stemme udfra alle andre forudsætninger.

Det er sandt, at sådan drev man valgagitation, og var der enkelte partier og enkelte rigsdagsmedlemmer udenfor det kommunistiske parti, som under valgkampen på vælgermøderne talte om grundloven, var det blot nogle hjertevarme betragtninger af den slags, som jeg udmærket vel vidste at socialdemokratiets ærede ordfører i dag var i stand til at fremsætte. Da det i går blev bebudet af det ærede medlem hr. H. C. Hansen, at socialdemokratiets ordfører i dag ville være særlig hjertevarm, blev jeg deri-